

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 21/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om statens långivning och statsborgen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 november 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om statens långivning och statsborgen (RP 196/2001 rd) till finansutskottet för beredning.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts av finansutskottets skatte-delegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- konsultative tjänstemannen Tuomas Pöysti, finansministeriet
- regeringsrådet Yrjö Mäkelä, kommunika-tionsministeriet
- chefsjuristen Sami Sarelius, Finnair Oyj.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om statens långivning och statsborgen ändras. I lagen tas in allmänna bestämmelser om en avgift för statsbor-gen och statsgaranti och om de allmänna grun-derna för fastställande av avgiften. Närmare fö-reskrifter om de detaljerade grunderna för fast-ställande av avgiften kan utfärdas genom stats-rådsförordning. I lagen föreslås också bestäm-melser om tillsynen över villkoren för lån som staten beviljar, statsborgen och statsgaranti samt om myndigheternas rätt att få uppgifter. De före-slagna ändringarna säkerställer att de avgifter som förutsätts i Europeiska gemenskapens kon-kurrenslagstiftning och tillämpningen av den kan tas ut för statsgarantier och att villkoren för statsborgen och statsgarantier kan övervakas. Propositionen hänför sig till de arrangemang som syftar till beredskap att med hjälp av stats-

garanti temporärt täcka riskerna enligt de obliga-toriska krigs- och terrorriskförsäkringar som luftfartslagstiftningen i olika länder kräver av finländska flygbolag.

Lagen föreslås bli kompletterad med bestäm-melser om beviljande av statligt lån som sådant kapitallån som avses i lagen om aktiebolag och som tas upp under det egna kapitalet i låntagar-bolaget. Lån skall kunna beviljas som kapitallån endast om detta särskilt tillåts i budgeten. Reger-ingen föreslår också bestämmelser om ändring av statliga lån till understöd.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits. Para-grafen om kapitallån träder dock i kraft först vid ingången av nästa finansår, det vill säga den 1 ja-nuari 2002.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Propositionen handlar om en principiell uppdatering av lagen om statens långivning och statsborgen, där lagen anpassas till dagens behov såväl nationellt som med hänsyn till gemenskapslagstiftningen. De föreslagna ändringarna i tillämpningsområdet och procedurerna är följaktligen välgrundade.

Propositionen knyter samtidigt nära an till de temporära statsgarantier statsrådet i höst med riksdagens samtycke beviljat finska flygbolag för av tredje part lidna skador som beror på krigsrisk. Regleringen på denna punkt i propositionen, det vill säga att borgensavgiften överlag också skulle gälla statsgarantier, ligger i linje med finansutskottets uppfattning att statsgarantier är ett statligt stöd och att avgift därför såvitt möjligt bör tas ut av stödtagaren. Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen lyckas införa regleringen utan dröjsmål.

Detaljmotivering

De viktigaste ändringarna i propositionen är att såväl statsgaranti som statsborgen härnäst omfattas av en allmän lag, att de allmänna grunderna för fastställande av borgens- och garantiavgiften ses över och att vissa tillsynsrelaterade omständigheter blir beaktade.

Reglering genom en allmän lag. Med tanke på olika intressegrupper är det bra att det finns en allmän lag med heltäckande bestämmelser om förfarandet i fråga om statens långivning, statsborgen och statsgaranti. Det betyder att parterna på förhand känner till såväl de allmänna villkoren och procedurerna för beviljande av stödet som tillsynsfakta och att dessa omständigheter blir tillbörligen beaktade också i enskilda fall. En tillräckligt omfattande allmän lag tillåter dessutom ett snabbt agerande även i exceptionella situationer, där snabba reaktioner är av nö-

den. Detta är enligt utskottet en klar förbättring jämfört med nuläget, där i synnerhet statsgarantiprocedurerna enbart grundat sig på fullmaktsbestämmelsen i grundlagen eller varit förankrade i en skraddarssydd speciallagstiftning. Enligt regeringen skall lagen också i fortsättningen vara sekundär i förhållande till den övriga lagstiftningen och de förordningar som givits med av den, en policy som utskottet tycker är smidig. Därmed påverkar de föreslagna ändringarna inte tillämpningsområdet för speciallagar på annat håll i lagstiftningen.

Avgiftsbeläggning av statliga stöd. För borgensavgiftens vidkommande innebär ändringsförslaget att bestämmelserna om de allmänna grunderna för den avgift som tas ut för statsborgen och statsgaranti blir mer detaljerade. Som allmän regel gäller att omständigheter som inverkar på den risk som skall täckas och konkurrensfaktorer skall tillmätas större betydelse än tidigare. Den springande punkten är fortfarande beloppet av den betalningsskyldighet som borgen eller garantin eventuellt medför för staten. Men det exakta beloppet anges i en statsrådsförordning. Regleringen är enligt utskottets mening tillräcklig, åtminstone tills vidare, även om den inte på något sätt preciserar den faktiska avgiftsnivån. De föreslagna bestämmelserna uppfyller också de kriterier som EU-kommissionen i sin bulletin 11 oktober 2001 ställde upp för att temporära statliga garantier till flygbolag skall vara acceptabla. Kommissionen ansåg där att statliga garantier lämpade sig på den gemensamma marknaden förutsatt att för garantin tas ut en avgift som står i förhållande till den risk som skall täckas.

Principen om god förvaltning. Det är viktigt, menar utskottet, att regeringen i sin proposition också vävt in garantier för god förvaltning och procedurer som borgar för en bra skötsel av statsfinanserna. Tekniskt har lagstiftningen genomförts i form av en hänvisning till respektive bestämmelser i statsunderstödslagen (688/

2001). Denna är en allmän lag gällande finansiellt stöd och därför menar utskottet att bestämmelserna i den om övervakning och granskning, utbyte av information, ändringssökande och verkställighet av myndighetsbeslut innehållsligt är adekvata också i detta sammanhang.

Nya stödformer. Utskottet har ingenting att anmärka mot propositionen till den del den gäller de nya stödformer som i praktiken visat sig nöd-

vändiga, kapitallån och ändring av lån till understöd.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår finansutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 7 november 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Maria Kaisa Aula /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd (delvis)
medl. Olavi Ala-Nissilä /cent
Pirjo-Riitta Antvuori /saml
Timo Ihamäki /saml
Seppo Kääriäinen /cent
Markku Laukkanen /cent (delvis)
Tuija Nurmi /saml
Virpa Puisto /sd (delvis)
Matti Saarinen /sd

Sakari Smeds /kd
Irja Tulonen /saml
Kari Uotila /vänt
Jukka Vihriälä /cent
ers. Ulla Juurola /sd
Kari Kantalainen /saml
Hannes Manninen /cent
Pirkko Peltomo /sd
Iivo Polvi /vänt
Ulla-Maj Wideroos /sv.

Sekreterare vid behandlingen i delegationen var
utskottsrådet Maarit Pekkanen.